

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

д.е.н., проф. **Теліженко О.М.**, д.е.н., проф. **Балацький О.Ф.**
Сумський державний університет

Нова інституційна інфраструктура, механізми та інструменти забезпечення регіонального розвитку європейських країн формуються з урахуванням глобалізаційних процесів на фоні яких, в управлінській науці, сформувалось нове поняття – «демократичне врядування» – концепція нового способу управління, провідна ідея якого спирається на співробітництво між державним і недержавним секторами. В результаті формується складна система багатостороннього «демократичного врядування», де найважливіші елементи урядових повноважень розподілені між органами державного управління, приватними компаніями та неурядовими організаціями.

Удосконаленню принципів і методів управління регіональним розвитком присвячені наукові праці зарубіжних вчених С. Сетнікар-Канкера, Ж. Немека, В. Мікутовскі, Л. Козмінскі, М. Денсона, Д. Робсона, Дж. Пека та ін. в яких ровивається ідея оптимізації структурних пропозицій економічного потенціалу відповідного регіону їх позиціонування та закріплення в системі міжрегіонального (міждержавного) поділу праці.

Питання удосконалення системи управління регіональним розвитком є актуальними і для України. Нами пропонується формування нової концепції управління регіональним розвитком на основі модифікованих структурних моделей економічної динаміки та моделей ендогенного росту. Виходячи із головної парадигми структурних моделей (моделі Харрода – Домара – Неймана та модель Гейла), у відповідності до яких збалансована траєкторія економічного розвитку можлива при дотриманні відповідних пропорцій між компонентами системи. Пропонується у якості компонент регіональної соціо-еколого-економічної системи розглядати структурні елементи економічного потенціалу: виробничий, природно-ресурсний, трудовий, інвестиційний та ін. Пропозиції ґрунтуються на гіпотезі, у відповідності до якої збалансована траєкторія регіонального розвитку можлива при забезпеченні пропорцій між елементами економічного потенціалу на регіональному та міжрегіональному рівнях. Спираючись на теорію моделей ендогенного росту, пропонується у якості об'єктів управління прийняти ті ж самі структурні елементи економічного потенціалу.

Робоча гіпотеза пропонованого підходу полягає в існуванні залежності між оптимальними пропорціями елементів економічного потенціалу та рівнем регіонального соціально-економічного розвитку. При цьому, механізм структурних зрушень між елементами економічного потенціалу спрямований на забезпечення узгодження в структурі виробництва зі зрушеннями в структурі споживання. Враховуючи, що українська економіка характеризується інтенсивними змінами структури інвестицій і виробництва в напрямку інформаційного і високотехнологічного секторів, його частка у ВВП може змінитися з поточного рівня в 6,7% до 18,7% в 2015 році. Зайнятість в цих секторах зростає на 27-32%. Виходячи з цього, важливою передумовою впровадження пропонованої системи регіонального управління є дослідження (мониторинг) динаміки структурних елементів економічного потенціалу регіону з урахуванням природно-ресурсних, демографічних, екологічних, комунікаційних обмежень та формування, на цій основі, принципів і методів забезпечення збалансованої траєкторії економічного розвитку при дотриманні відповідних пропорцій між компонентами системи.

В практичному аспекті реалізація теоретичних положень дозволяє сформувати принципово нові механізми управління регіональним розвитком на основі максимізації рівня використання економічного потенціалу.

Конкретизація завдань удосконалення управління розвитком регіону можлива на основі структурних моделей які відповідають принципам теорії загальної економічної рівноваги. В цих моделях критеріальним є показник «максимуму суспільного добробуту», а його забезпечення розглядається як дискретна траєкторія із заданим початковим станом.

Разом з тим, фундаментальною проблемою, пов'язаною із реалізацією структурних моделей економічної динаміки на регіональному рівні, є формалізація функції корисності, яка відноситься до переходу із стану x_t до стану x_{t+1} . Адже оцінка суспільного добробуту є, за своєю природою, не чіткою. Передбачається, що ця проблема може бути вирішена на основі впровадження показника «максимальне використання економічного потенціалу регіону».

Конкретна фундаментальна задача полягає у обґрунтуванні пропорцій використання структурних елементів економічного потенціалу регіону з урахуванням природно-ресурсних, демографічних, екологічних, комунікаційних обмежень. Встановлення таких пропорцій можливе на основі подальшого розвитку теорії і практики оцінки та прогнозування динаміки структурних елементів економічного потенціалу регіону, врахуванні їх взаємної залежності та взаємної обумовленості, встановленні вкладу окремих елементів та сукупного економічного потенціалу у формування валового регіонального продукту.

Пропоновані принципи формування нової концепції управління регіональним розвитком в Україні на основі модифікованих структурних моделей економічної динаміки та моделей ендогенного росту із використанням показників економічного потенціалу є такими, що відповідають загальним тенденціям розвитку регіонального управління в Європі.